

A man and a woman are sitting on a sandy dune in a desert landscape. The man, on the right, is wearing a dark jacket and is holding an open book. The woman, on the left, is wearing a red and white patterned shawl and is smiling with her hand to her face. In the background, there are several white tents and a body of water under a cloudy sky. The text "ÚVOD DO ŠTÚDIA archeológie Predného východu" is overlaid on the image.

ÚVOD DO ŠTÚDIA

archeológie Predného východu

OSNOVA

1. **Úvod** do problematiky, **predstavenie** nášho oddelenia
2. **Počiatky** bádateľského záujmu: **stredovek**
3. **Počiatky** bádateľského záujmu: **starožitnícka etapa**
4. **Anglickí, francúzski** bádatelia v **19. storočí**
5. **Výskumy pred prvou svetovou vojnou**: Babylon, Aššur
6. **Bedřich Hrozný** a rozlúštenie chetitského jazyka
7. **Alois Musil**: moravský Lawrence z Arábie?
8. **Leonard Woolley** a zrodenie predovýchodnej terénnej archeológie (1920)
9. **Ženy v predovýchodnej archeológii**: Gertrude Bell, Kathleen Kenyon, Dorothy Garrod...
10. **Medzivojnové obdobie**: Francúzske výskumy, nemecké výskumy
11. **Henri Frankfort** a zrod predovýchodnej archeológie ako historickej disciplíny
12. **Vývoj po roku 1945**: interdisciplinárny prístup, orientácia na problémy,
13. **Vývoj po roku 1945**: postprocesuálna archeológia, komunitné projekty, súčasný stav disciplíny
14. **Významné pracoviská** venujúce sa archeológii Predného východu
15. **Významné periodiká** vzťahujúce sa k archeológii Predného východu
16. **Významné osobnosti** súčasnej predovýchodnej archeológie
Kto je kto: Ian Hodder, Klaus Schmidt, Reinhard Bernbeck, Susan Pollock, Roger and Wendy Matthews, atď.

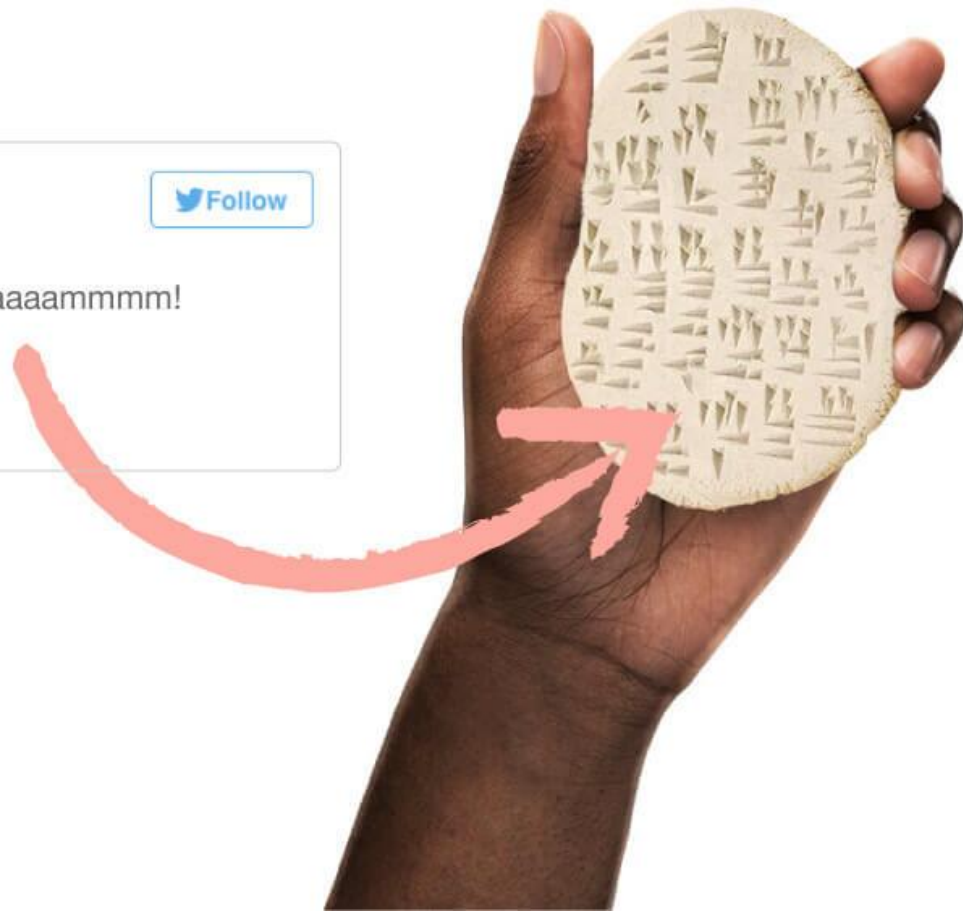

Opakovanie

 Dumb Cuneiform
@DumbCuneiform [Follow](#)

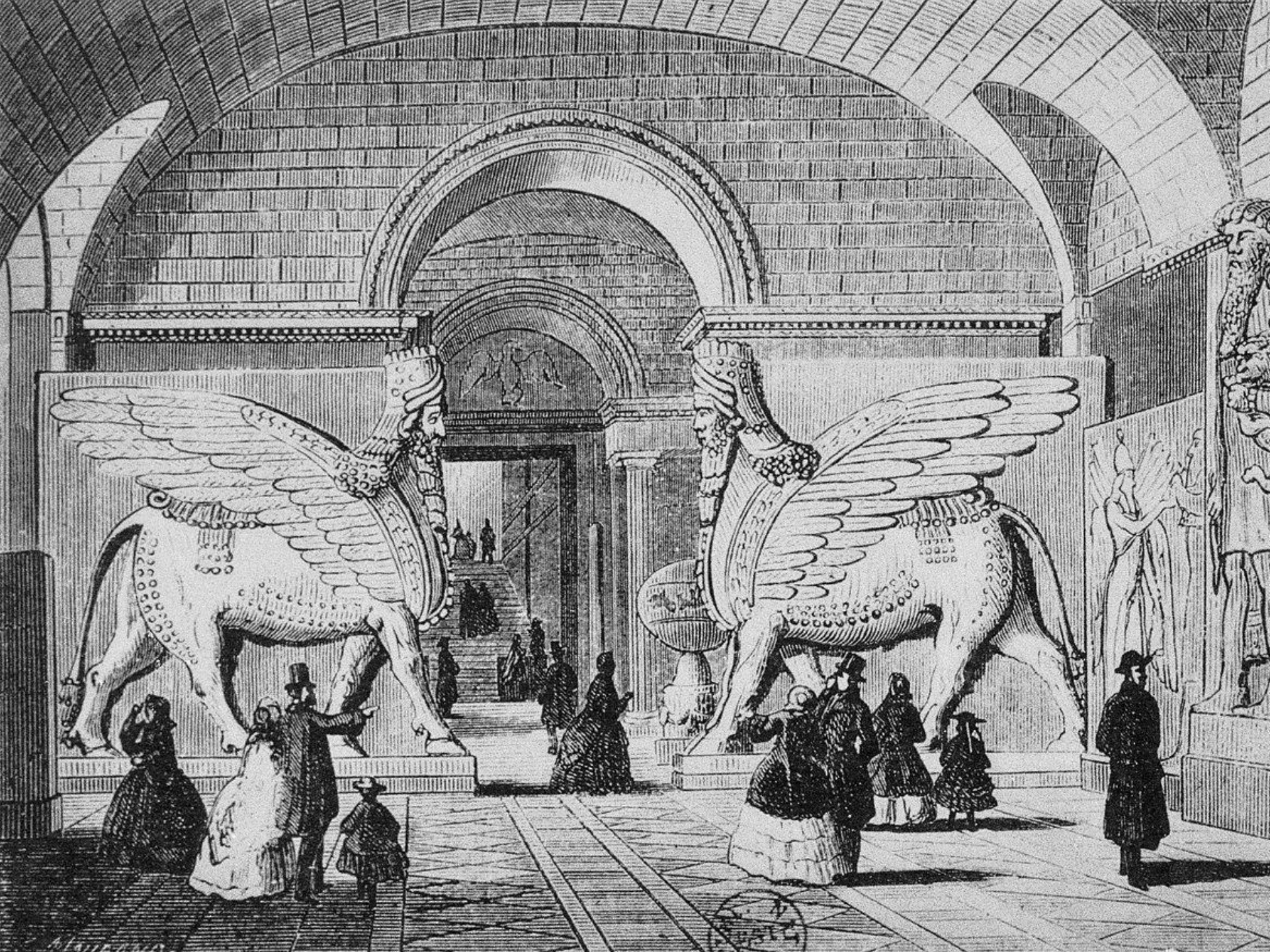
Girl, are you a beaver? Cuz daaaammm!
1 day ago

  8,021 12,329

Zhrnutie 2. lekcie

- Do Európy sa dostali prvé ukážky klinopisu a archeologické pamiatky zo starovekej Mezopotámie – vzbudili ohromný záujem európskej verejnosti
- Orientálne starožitnosti začali byť vnímané ako **samostatný a nezávislý prameň**
- Prvé vykopávky
- Veľmi nešetrné, cieľ bol získať tabuľky a monumenty
- Prvé topografické plány lokalít Ninive, Babylon
- Preloženie klinopisu a zrod asyrológie

William Kennett Loftus

1820 – 1858

Britský geológ, vyštudoval Cambridge

Objaviteľ starovekého mesta Uruk-Warka (r. 1849)

Začal na tejto lokalite kopať, ale rýchlo sa vzdal, pretože nenašiel kamenné reliéfy a monumenty, aké nachádzali napr. Layard a Botta

-našiel tam **parthské pohrebisko** (247 BC – 224 AD) s rakvami v tvare „papuče“ (slipper coffins), ale aj prvé chrámové steny zdobené **terakotovými klinmi**

-po Warke sa presunul na Tell Sinkára (Larsa), kde našiel tabuľky a nápisy a potom na lokalitu **Tell Sifr**, kde našiel okrem klinopisných tabuliek **depot** remeselníckeho a poľnohospodárskeho náradia zo starobabylónskeho obdobia (19.-18. st. pr.n.l.)

-pracoval pre novo založený *Assyrian Excavation Fund*

-krátko kopal na lokalite Súsy, kde ho vystriedal Hormuzd Rassam

Odkaz:

http://www.britishmuseum.org/research/search_the_collection_database/term_details.aspx?bioid=93272

*Your ever
Wm Kennett Loftus*

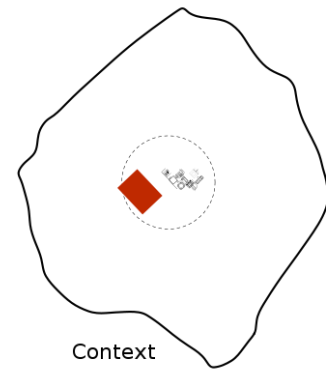
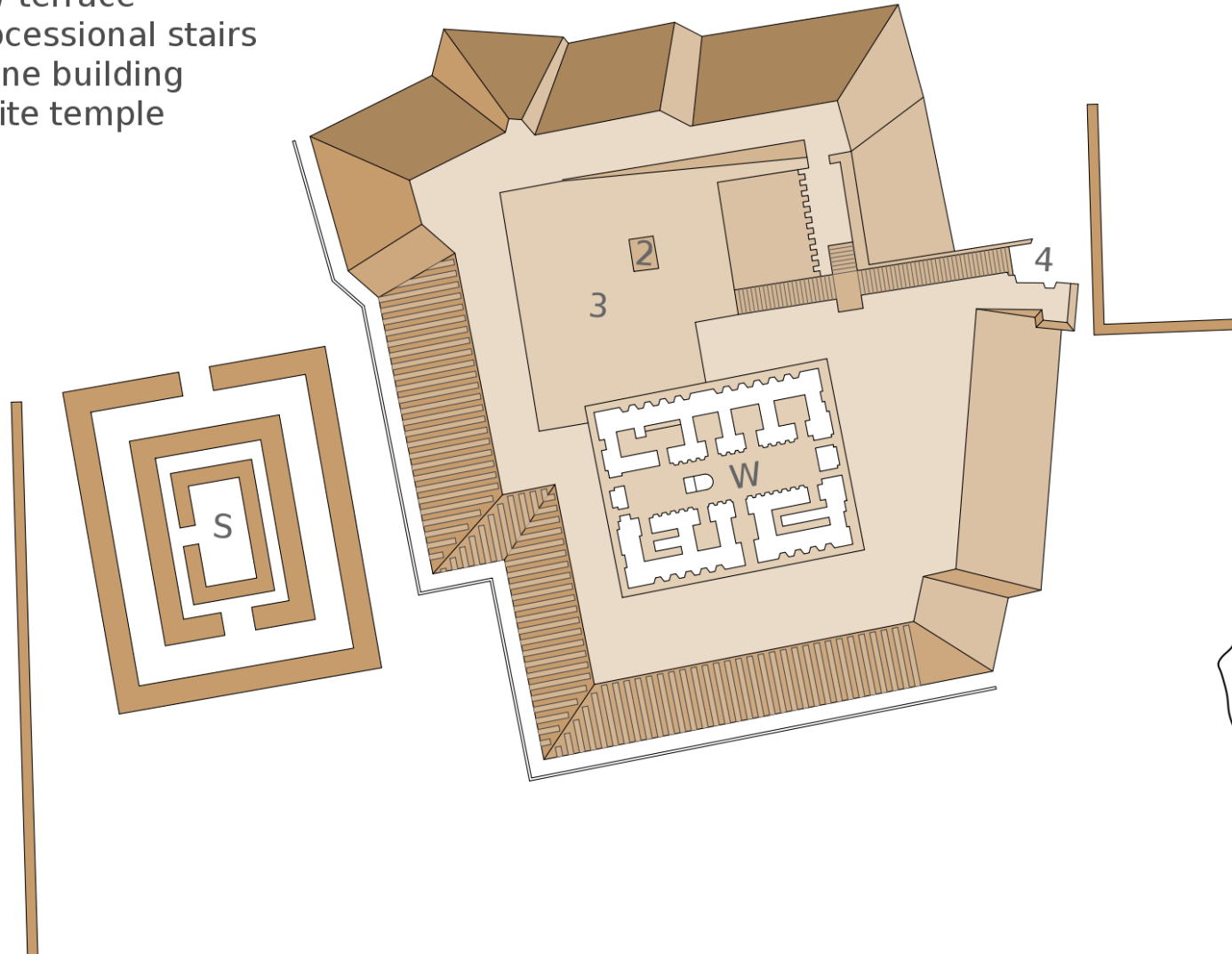

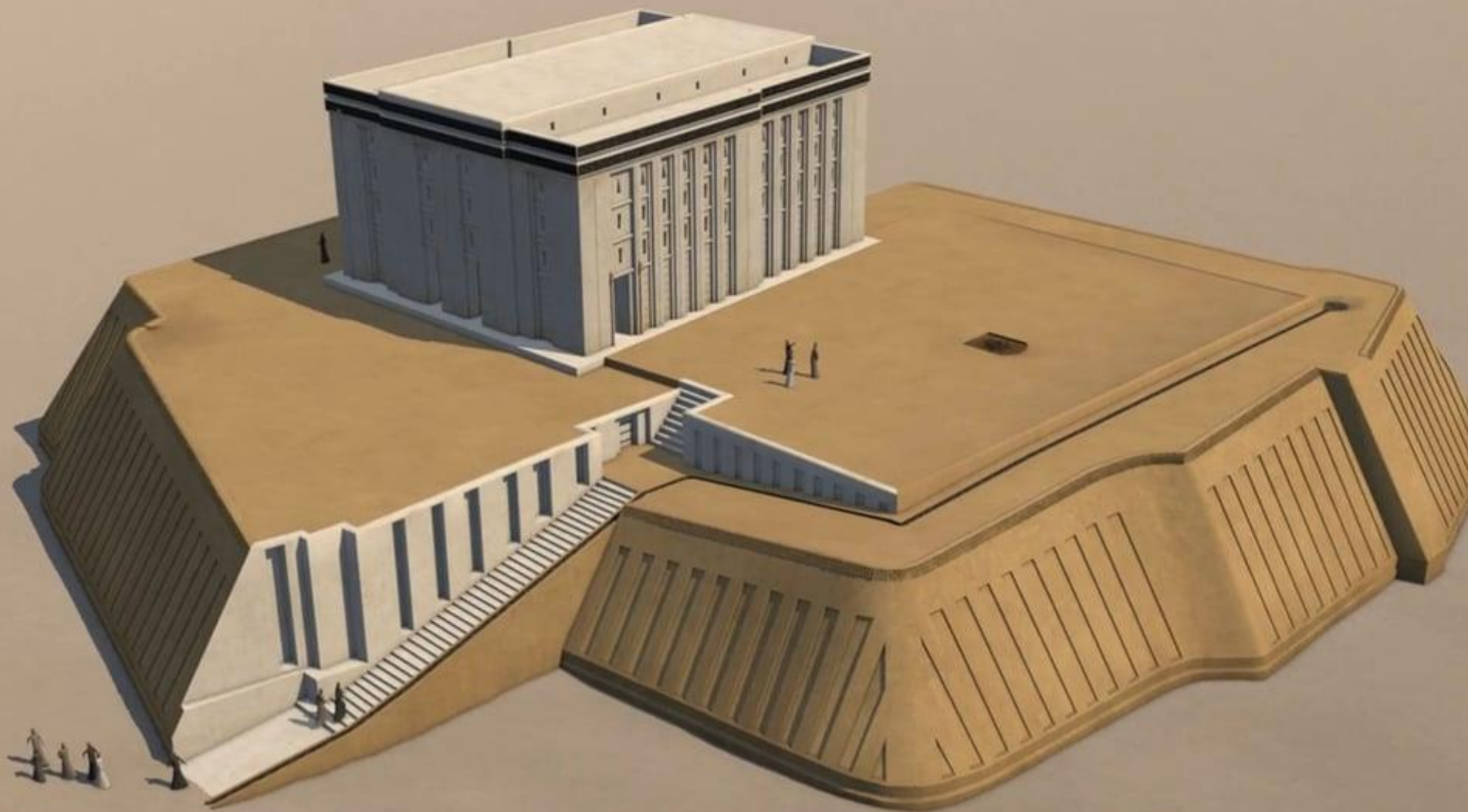

Anu District of Uruk III

- 1 anu ziggurat
- 2 altar
- 3 NW terrace
- 4 processional stairs
- S stone building
- W white temple

BRNK

BRNK

BRNK

CAMBRIDGE LIBRARY COLLECTION

TRAVELS AND RESEARCHES IN
CHALDAEA
AND SUSIANA

WITH AN ACCOUNT OF EXCAVATIONS
AT WARKA, THE 'ERECH' OF NIMROD,
AND SHŪSH, 'SHUSHAN THE PALACE' OF ESTHER
IN 1849-52

WILLIAM KENNETT LOFTUS

CAMBRIDGE

The Plumb-pudding in danger ;— or — State Epicures taking unPetit Souper.

"the great Globe itself, and all which it inherit", is too small to satisfy such insatiable appetites

— the 20th Decr. 1793, in the Political Register.

Francúzski bádatelia

- Jules Mohl

1800-1876

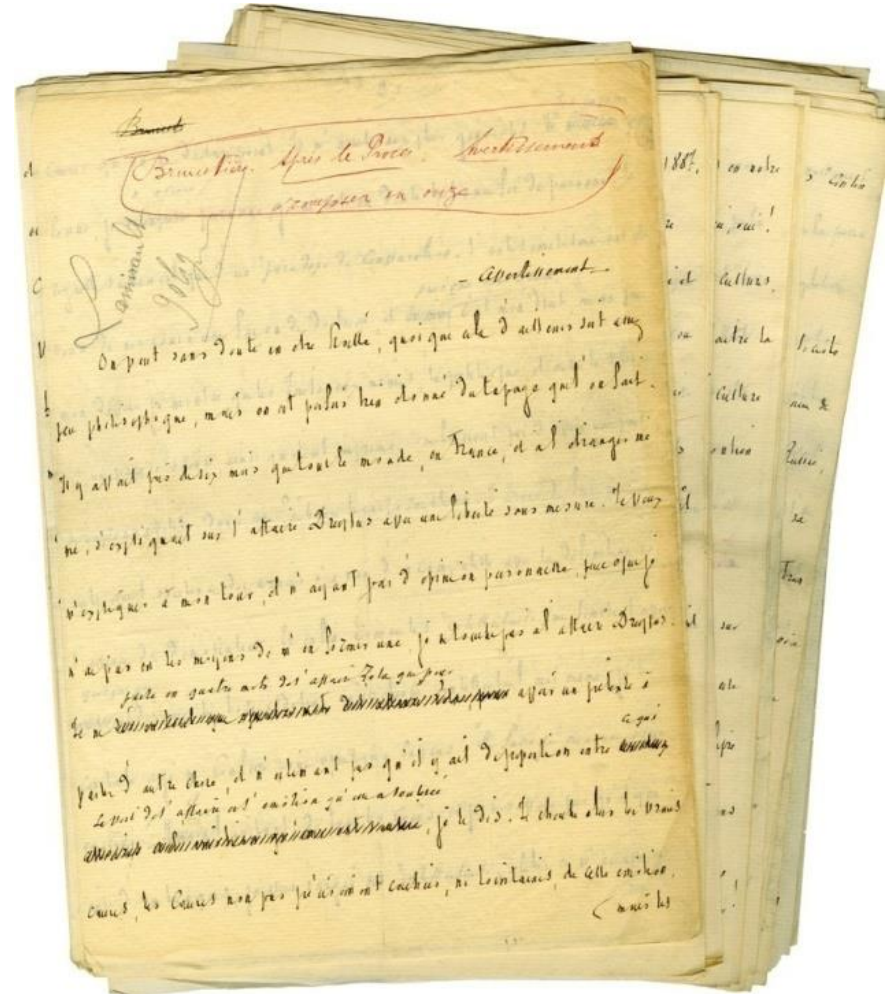
Rodák zo Stuttgartu, v Paríži študoval orientálne jazyky, zaoberal sa čínštinou, pôsobil ako profesor

Prijal francúzske občianstvo

Roku 1840 ho menovali sekretárom parížskej Sociétés Asiatique

Z jeho iniciatívy založila francúzska vláda vicekonzulát v Mosule – prvým vicekonzulom sa stal Paul Emile Botta (Mohl bol jeho patrónom)

Spoločnosť Sociétés Asiatique funguje dodnes, vydávajú časopis Journal Asiatique a majú asi 700 členov

Paul Emile Botta

1802-1870

Narodil sa v Talianskom Turíne

Kariéru zahájil ako diplomat v Egypte

1842: prišiel do Mosulu a otvoril prvé sondy na ninivskom pahorku Kujundžik, výsledkami bol sklamaný a lokalitu opustil

1843: natrafil na lokalitu Chorsabad (Dúr Šarrukín), kde našiel reliéfne palácové obloženie – otvoril asi 100 miestností s reliéfmi

Francúzska vláda do jeho vykopávkov investovala až 140 000 frankov – rozsiahlejšie výkopy ako mal Layard

1844: prišiel na Chorsabad maliar a kreslič Eugéne Flandin

VUE DU MONTICULE ET DU VILLAGE DE KHORSABAD.

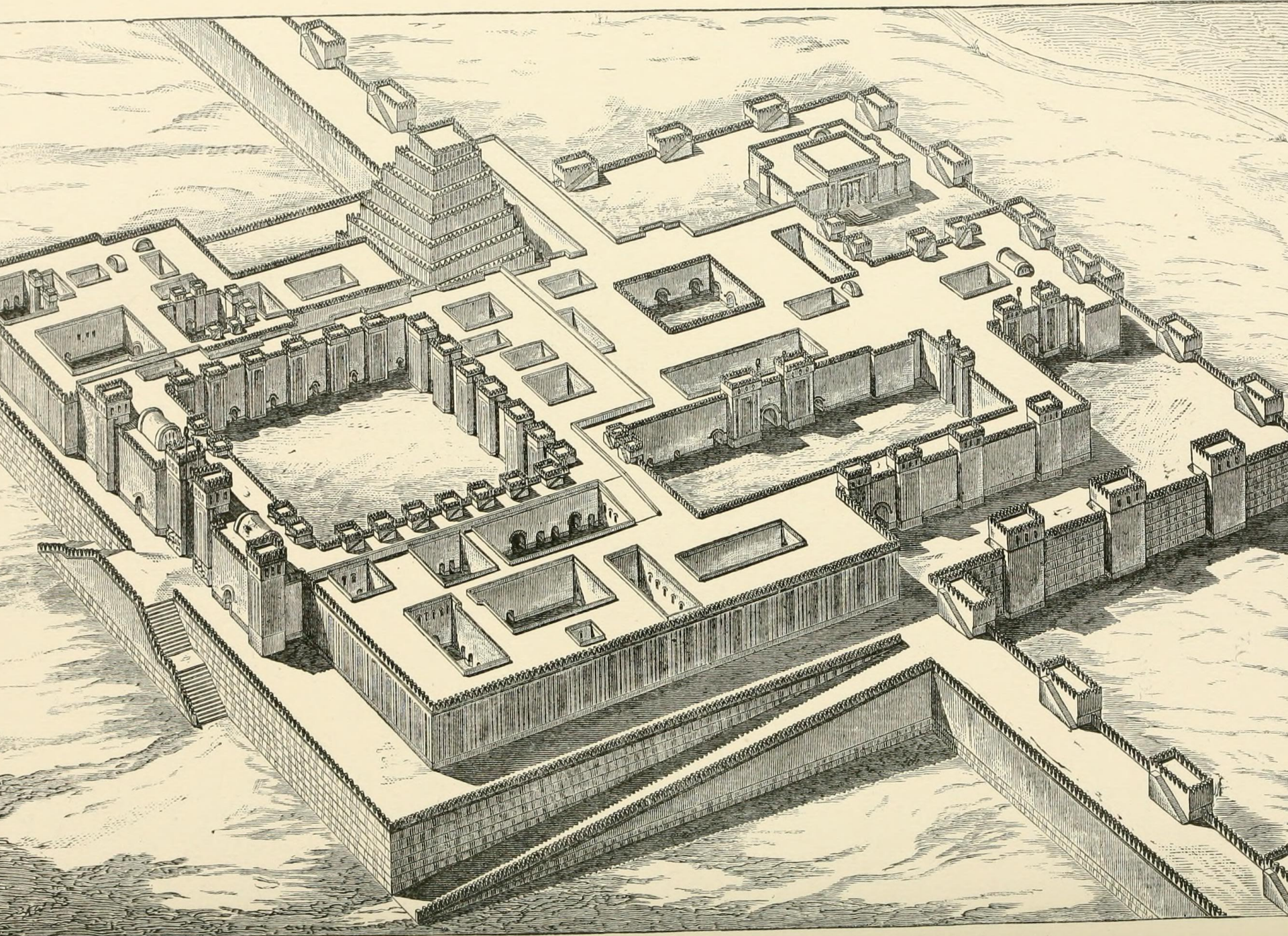
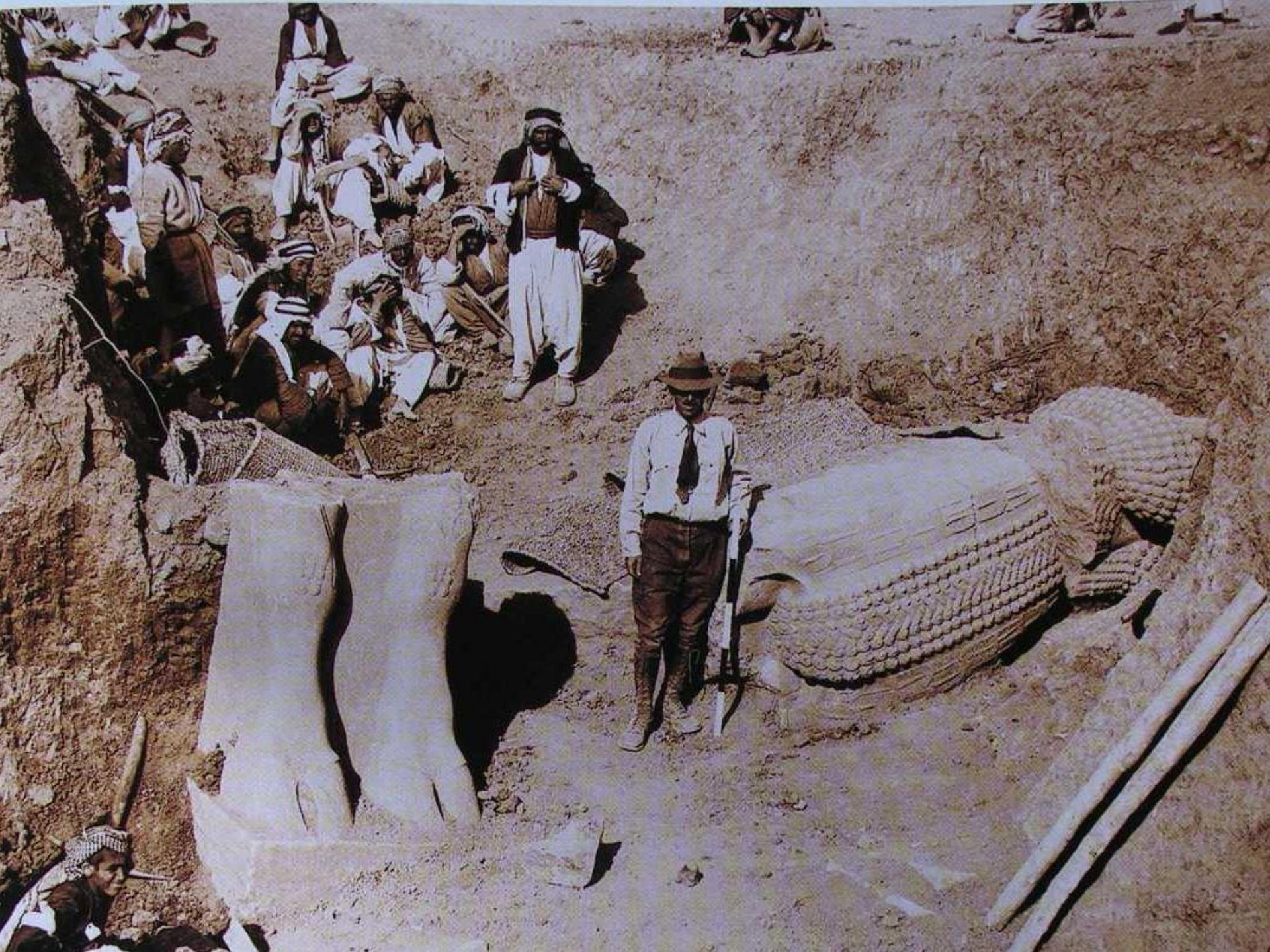

FIG. 15. — The Palace of Sargon at Khorsabad. Reconstruction. (After Perrot.)

BOTTA
ET FLANDIN
—
MONUMENT
DE NINIVE

TOME II
—
ARCHITECTURE
ET
SCULPTURE.

BOTTA
ET FLANDIN
—
MONUMENT
DE NINIVE

TOME II
—
ARCHITECTURE
ET
SCULPTURE.

BOTTA
ET FLANDIN
—
MONUMENT
DE NINIVE

TOME III
—
INSCRIPTIONS

BOTTA
ET FLANDIN
—
MONUMENT
DE NINIVE

TOME IV
—
INSCRIPTIONS

BO
ET FI
—
MONUM
DE NIN

TOME V
—
TEXTE.

FIGURE 1
 THE FIGURE IN THE
 SECOND FRAME
 IS FROM THE
 EAST WALL.

Fig. 1, 2, 3, 4. The arrangement of the cart is shown in plan
 in the drawing of the cart in the text.
 The figures in the cart are shown in profile, and
 are supposed to represent the king and his family.
 The figures in the second frame are shown in
 profile, and are supposed to represent the king
 and his family.
 The figures in the third and fourth frames are
 shown in profile, and are supposed to represent
 the king and his family.

FIGURE 2
 THE EAST WALL OF THE TOMB

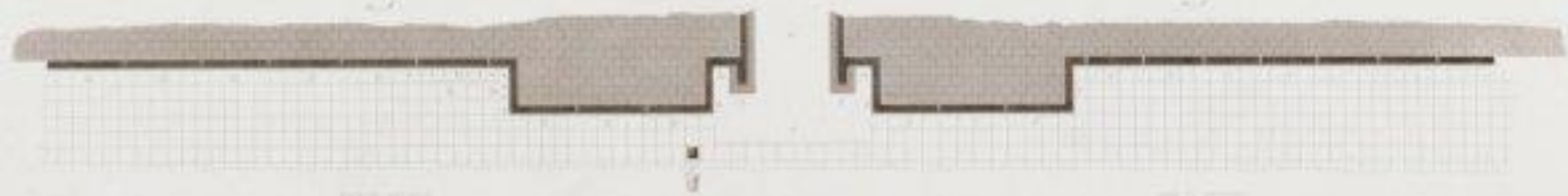

FIGURE 3
 THE WEST WALL

FIGURE 4
 THE EAST WALL

FIGURE 5
 THE WEST WALL

FIGURE 6

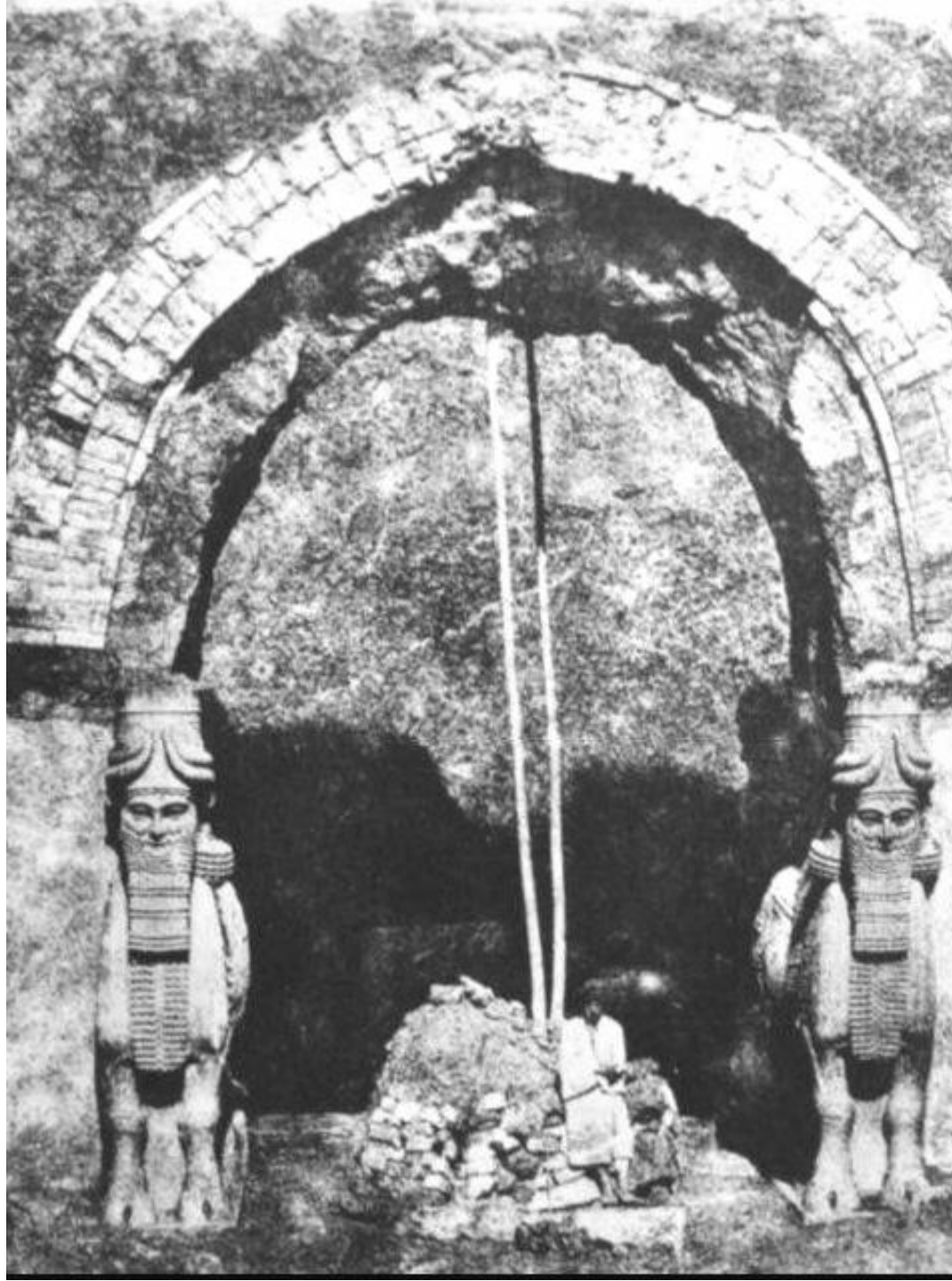
Scale of 1/4 inch = 1 foot

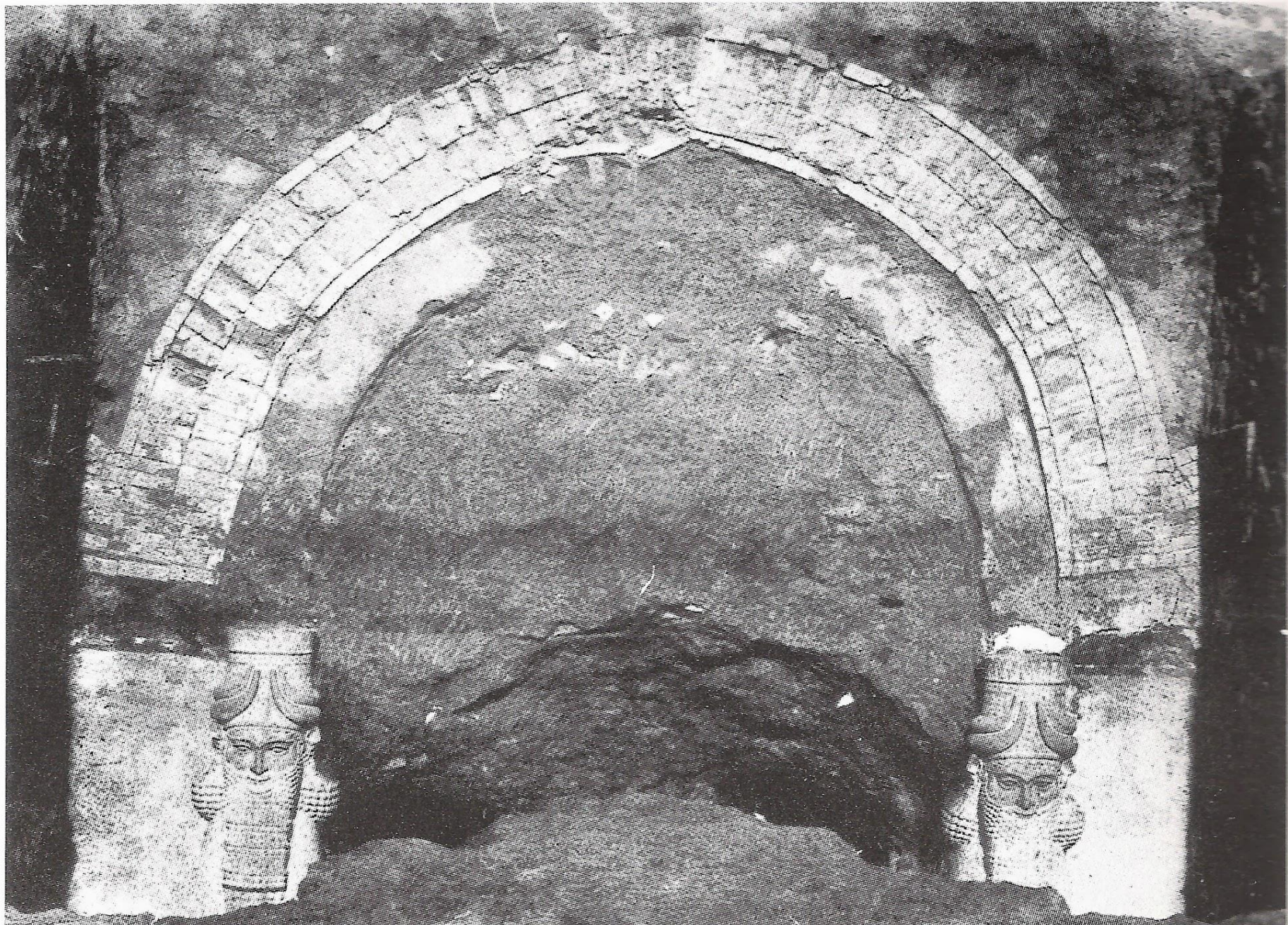
"What can all this mean? Who built this structure? In what century did he live? To what nation did he belong? Are these walls telling me their tales of joy and woe? Is this beautiful cuneiformed character a language? I know not. I can read their glory and their victories in their figures, but their story, their age, their blood, is to me a mystery. Their remains mark the fall of a glorious and a brilliant past, but of a past known not to a living man."

Victor Place

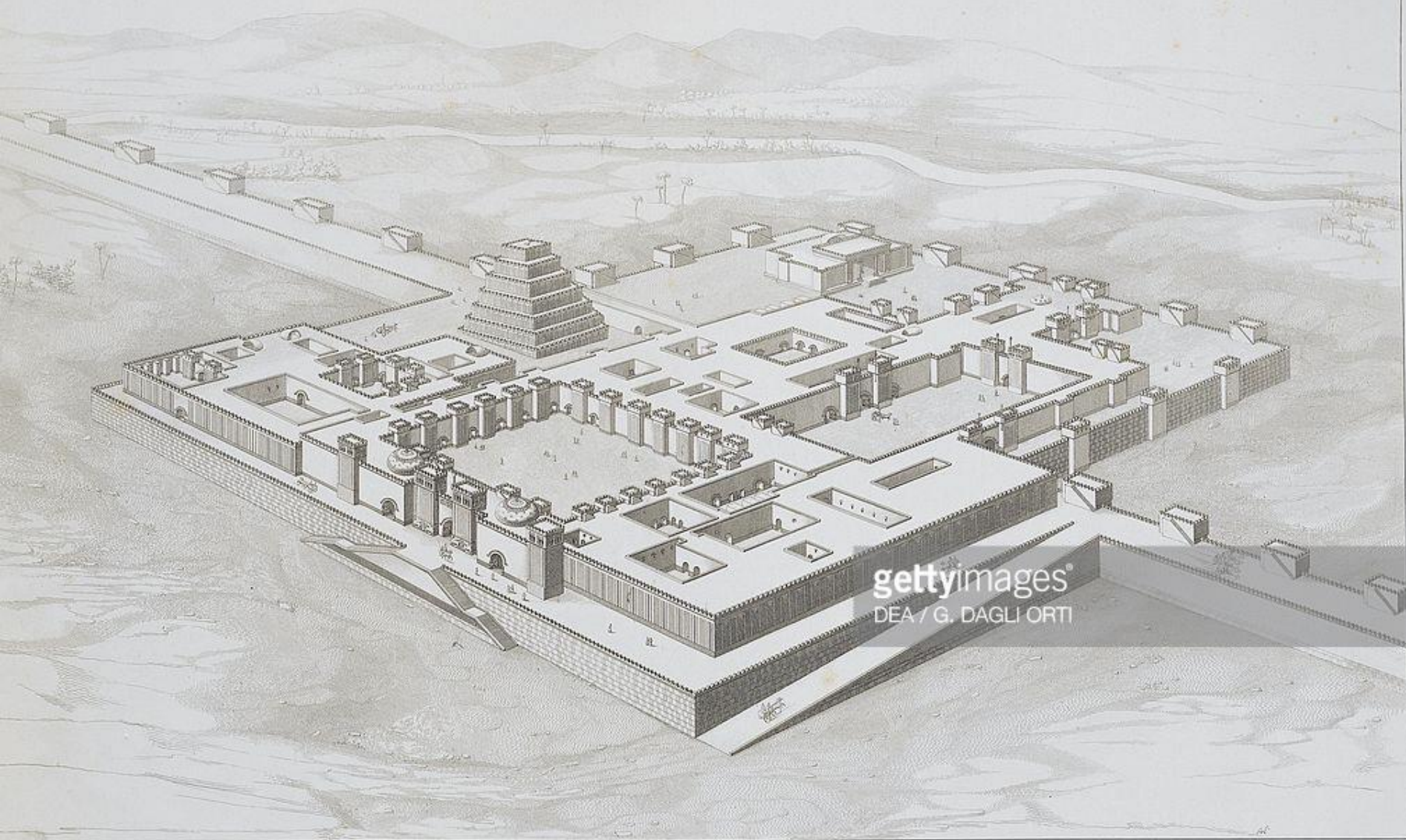
- 1818-1875
- Tiež sa stal francúzskym konzulom v Mosule
- Architekt, zaujímal sa o asýrske starožitnosti
- Od H.C. Rawlinsona si vyžiadal koncesiu na Kujundžiku, ktorú obdržal, na lokalite kopal zvislé šachty, ktoré prepájal tunelmi – do tej doby nevídaný postup
- Kopal Sargonov palác na Chorsabade – prvý archeologicky získaný nálezový súbor, ktorý sa na BV podarilo zdokumentovať
- Využíval fotografiu: aranžované snímky, ale aj dokumentácia postupu výkopových prác opakovaným fotografovaním sondy s postupom času
- Konflikt s Hormuzdom Rassamom

ESSAI DE RESTAURATION

gettyimages®
DEA / G. DAGLI ORTI

PALAIS

VUE CAVALIERE PRISE DU S.E.

avec des amorces du mur d'enceinte

Fulgence Fresnel

1795-1855

Študoval semitské jazyky v Ríme

Stal sa francúzskym konzulom v Džidde (Saudská Arábia)

Roku 1851 ho francúzska vláda postavila do čela expedície do Babylónie (spolu s Oppertom a Thomasom) - podnikli vykopávky v Kiši a Babylone

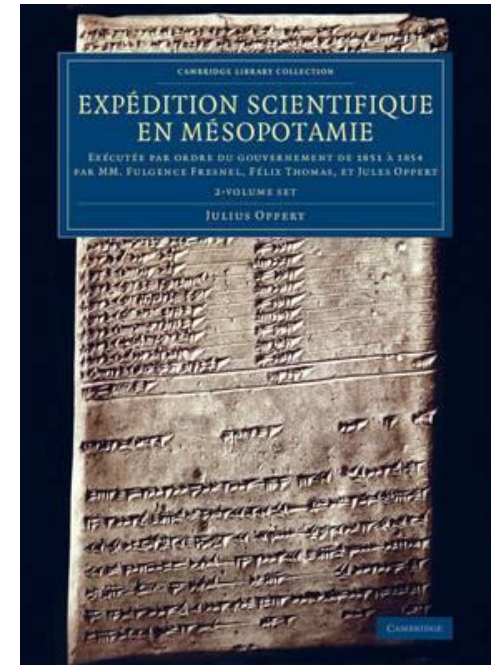
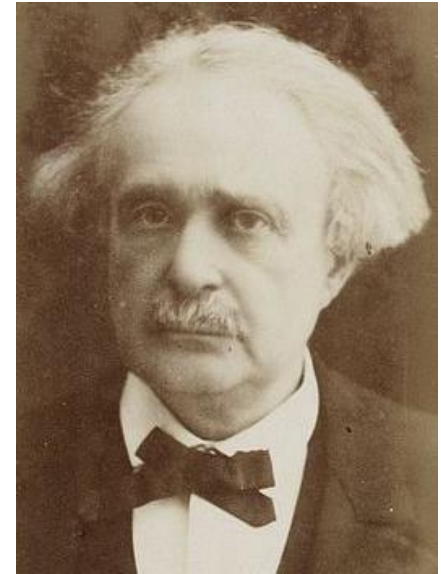
21.5.1855: prepadnutie v Kurne u ústia Šatt el-Arabu
Buď sa stala nehoda a plavidlo s archeologickými nálezmi stroskotalo o breh, takže miestni obyvatelia využili príležitosť a nálezy rozkradli,
Iná verzia vraví, že šlo o prepadnutie arabskými lupičmi a všetok náklad sa potopil – 41 bední s Placeovým materiálom z Chorsabadu, 120 bední z Fresnelovej výpravy, 68 bední z Aššurbanipalovho paláca na Kujundžiku, ktoré Placeovi prideliť Rawlinson ako odškodné a ďalšie starožitnosti

Nútená prestávka

- Po Krymskej vojne (1853-1855) museli byť výskumy v severnom Iraku pozastavené – neboli na ne peniaze
- Zároveň počas tejto vojny Turecko vyhostilo všetkých občanov západných štátov
- Toto obdobie využili bádatelia k štúdiu materiálu privezeného do Európy – uplatnil sa hlavne Jules Oppert

Jules Oppert

- 1825-1905
- Okrem iného študoval právo
- Člen Fresnelovej expedície
- Po návrate do Paríža (po Fresnelovej smrti) publikoval výsledky, za čo obdržal 20 000 frankov, 1855 odišiel do Londýna študovať asýrske zbierky Britského múzea na štátne štipendium
- Práve on pomenoval nešemitský jazyk Mezopotámie Sumerčinou podľa kráľovského titulu: Kráľ Sumeru a Akkadu
- Sumeranom pripísal vynález písma
- 1869 sa stal inštruktorom asyrológie na College de France (súčasť francúzskej Akadémie vied), neskôr sa stal profesorom asýrskej jazykovedy a archeológie
- Vydal významné dielo: Etudes sumériennes
- Dostal sa až medzi 40 nesmrteľných členov najvyššej francúzskej Akadémie vied
- Od roku 1881 vydával odborný časopis pre klinopisné štúdiá Revue d'Assyriologie, ktorý vychádza dodnes
- Zanechal bibliografiu čítajúcu 427 položiek!

Ernest Renan

- 1823-1892
- Študoval v seminári - hebrejčinu, nemčinu, filozofiu
- R. 1847 získal cenu za spis *Essai historique et théorique sur les langues sémitiques en général et sur la langue hébraïque en particulier* (1500 strán!)
- Mal konflikt s katolíckou cirkvou, ktorá jeho diela dala na index zakázaných kníh
- 1860-61 ho cisár Napoleon III. poveril účasťou na výprave francúzskej armády, ktorá mala chrániť kresťanov na dnešnom území Libanonu proti represáliám moslimov
- V tejto oblasti skúmal lokality známe z histórie, zaujímala ho foinická civilizácia
- Skúmal lokality: Ruad, Džebejl (Byblos), Sajdá (Sidon) a Súr (Tyr) – nálezy odosielal do Louvru
- Mal so sebou kresliča a fotografa, ako robotníkov využíval vojakov francúzskeho expedičného zboru
- Po návrate získal Rád čestnej légie a stal sa profesorom hebrejčiny, sýrštiny a chaldejčiny na Collège de France

WIE CLER
1898

- 22.2.1862 predniesol Ernest Renan na College de France svoju vstupnú prednášku, v ktorej nazval Ježiša Krista „človekom, ktorý nemal rovného“ – čím spôsobil ohromný škandál
- Ďalej vydal kontroverznú knihu Život Ježišov, na ktorú zbieral materiál v Levante – cirkev ho nenávidela, ale on sa stal celebritou
- Zaslúžil sa o rozpoznanie potenciálu lokalít na východnom brehu Stredozemného mora – v Levante (hlavne dnešný Libanon)

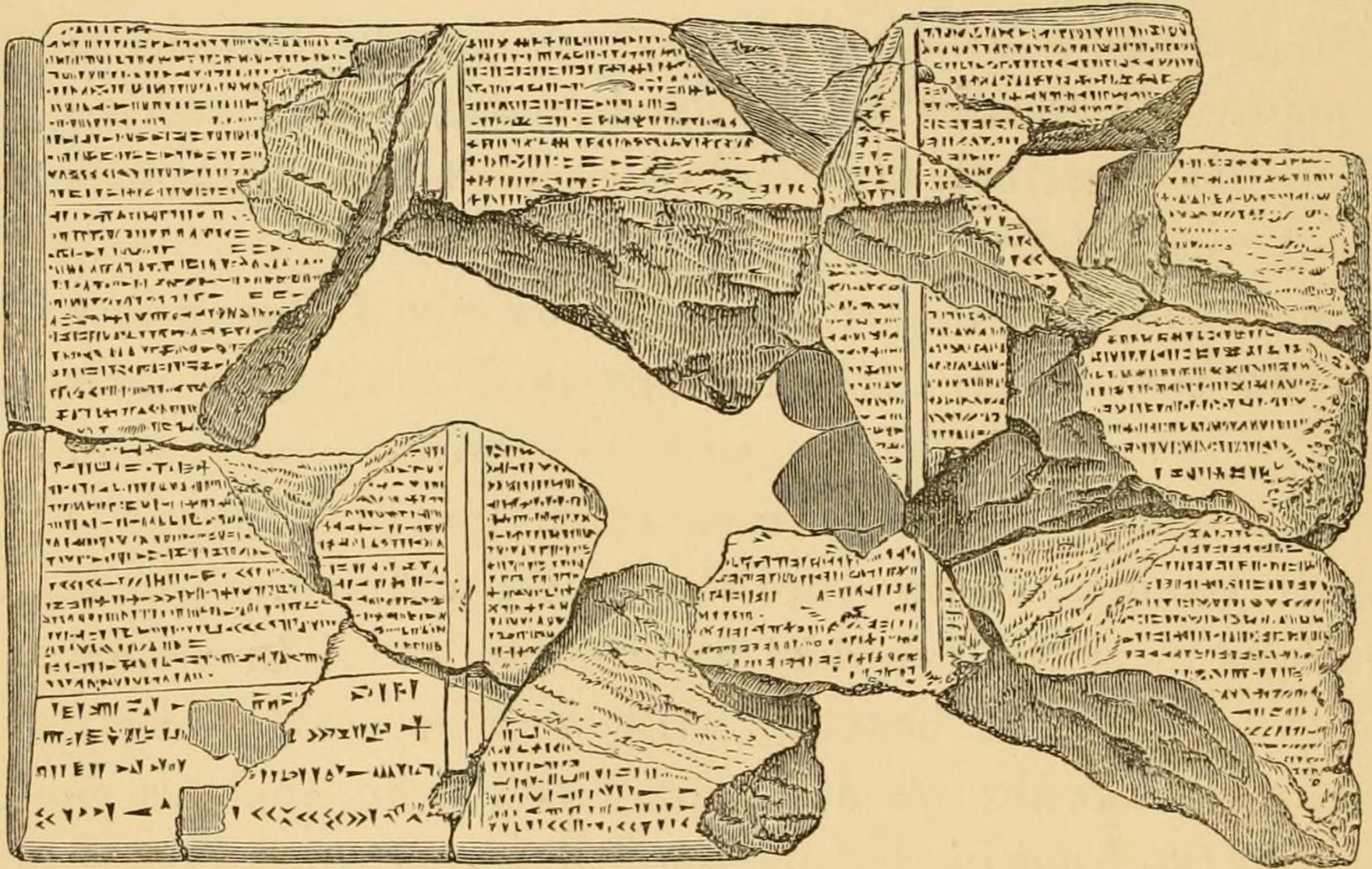
ERNEST RENAN, par GILL

George Smith

- 1840-1876, Angličan
- Pochádzal z chudobnej rodiny, vyučil sa za rytca bankoviek, ale veľmi ho zaujímali starožitnosti – sám sa v čítaní klinopisu vzdelal natoľko, že bol roku 1869 prijatý do Britského múzea, kde čítal tabuľky a pracoval pre Rawlinsona
- Pri prechádzaní textov z Layardových výskumov v Ninive natrafil na veľmi poškodený text o potope sveta: o tomto objave podal správu na verejnej prednáške pre Society of Biblical Archaeology – 1872
- Správa vzbudila veľkú pozornosť, hneď v roku 1873 Smith odišiel na BV, kde obnovil vykopávky na Kujundžiku – stalo sa neuveriteľné: hneď piaty deň vykopávok našli jeho robotníci chýbajúci kus tabuľky
- Pracoval potom v Nimrude a Ninive, ale na rozkaz mosulského pašu musel prácu prerušiť, pretože údajne rušil moslimské hrobky na pahorku
- Na firmán niekedy musel čakať aj pol roku
- Od Bagdadských obchodníkov nakúpil asi 2000 tabuliek z mesta Sippar (Abú Habba)
- Roku 1876 v Aleppe umrel

REVERSE OF INSCRIBED TERRA COTTA TABLET CONTAINING THE ACCOUNT OF THE DELUGE, SHOWING THE VARIOUS FRAGMENTS OF WHICH IT IS COMPOSED.

Hormuzd Rassam

- 1826-1910
- Pracoval pre Layarda v Nimrude, neskôr odkryl Aššurbanipalovu knižnicu v Ninive
- Kopal aj na Kalát Šerkát (Aššur)
- Jeho robotníci sa pohybovali veľmi blízko francúzskej koncesie na Kujundžiku – vtedy sa rozhodol vykonať pirátsky akt – jeho robotníci sa tesne pred Vianocami podzemným tunelom prekopali na francúzsku stranu a prisvojili si všetky starožitnosti, ktoré tam našli
- Riešil to Rawlinson, ktorý ako odškodné pridelil Placovi časť nálezov z Aššurbanipalovho paláca
- 1854-1876 mal od archeológie „Prestávku“, pracoval v diplomatických službách v Etiópii, kde sa nakrátko ocitol vo väzení, napokon sa so slušnou penziou usadil v Londýne, kde sa oženil
- Roku 1876 ho ale oslovilo Britské múzeum, ktoré po smrti Smitha hľadalo náhradu – vedúceho expedície v severnej Mezopotámii. Rassam ponuku samozrejme prijal a vrátil sa do Mezopotámie, kde obnovil práce v Nimrude a na Kujundžiku

- Keďže v tej dobe zastával úrad britského vyslanca Austen Henry Layard, vyjednal Rassamovi u osmanského sultána mimoriadne rozsiahly firmán – Rassam mal právo kopať v oblastiach Bagdadu, Aleppa a Van – prakticky celý BV – povolenie platilo až do leta roku 1882, pričom Rassam si smel ponechať všetky nálezy, ktoré našiel, okrem duplikátov
- Pre Britské múzeum tak zaistil neuveriteľné množstvo pamiatok
- Keď sa do počul, že Francúz De Sarzec začal kopať na pahorku Telló v Južnej Mezopotámii, počkal si, kým vedúci odišiel z výskumu a vydal sa na nálezisko, kde od 24.2. do 13.3. 1879 podnikol výskum (lúpežný) – našiel zvyšky chrámu, tabuľky, mobiliár... Prácu ale musel prerušiť, lebo jeho robotníci mali spor s miestnym kmeňom Muntafik – medzitým si De Sarzec vyjednal firmán, takže Rassam už nemohol zasiahnuť
- Najplodnejšie výsledky Rassamovi priniesla Abú Habba (Sippar): za jeden rok tu našiel desaťtisíce tabuliek a mramorový nápis kráľa Nabu-apla-Iddinu, otvoril tu vraj až 170 miestností architektúry staroveku
- Firmán mu však nepredĺžili a výskumy musel ukončiť, r. 1882 sa už natrvalo presídlil do Anglicka
- Používal rovnako nešetrné a nevedecké metódy ako Layard – lokality skôr drancoval, než skúmal, chcel hlavne efektné monumenty, umelecké diela, písomné pamiatky
- Nevídanou mierou obohatil fond Britského múzea, pričom mnohé z jeho nálezov nie sú úplne preštudované dodnes.

Ďakujem za pozornosť!

